

Lisbeth Nielsen
e-mail:
www.natlan.dk

Anna Hald
e-mail:
www.natlan.dk

NATURKONSULENTERNE

Græsningssselskaber – et aktiv for udvikling i landdistrikter

Landmænd og deres medhjælpere udgør en stadig mindre del af befolkningen, ikke bare af den totale befolkning, men også i landdistrikterne. Landdistrikterne er således beboet af folk, der lever af andre erhverv end primært landbrug. Landbruget har imidlertid en betydelig rolle med hensyn til udviklingen i landdistrikterne, da landmændene er de største arealforvaltere i Danmark. Og arealforvaltningen er særdeles vigtig med hensyn til at skabe attraktive bosætningsvilkår, herunder god natur og smukke landskaber.

Nogle vil sige, at hvis man bare lader arealerne ligge, så skal natur nok indfinde sig af sig selv. Og det er jo rigtigt, hvis man ønsker sig en naturskov. Men hvis vi ønsker at bevare overdrev, enge, heder og strandenge er der brug for afgangsræsning, slæt eller anden pleje.

Produktionsniveau og natur er omvendte størrelser

Produktionsniveau og natur er desværre omvendte størrelser – det er billigere at skabe åbne landskaber og understøtte almindeligt forekommende arter end at sikre gode betingelser for specialiserede fugle, sommerfugle og planter. Godt 8 % af Danmarks landareal er udpeget som Natura 2000 natur – en natur der ønskes bevaret fremover. I Danmark er der f.eks. en stor andel af klitområder, idet klitnatur er meget specifikt for Danmark i forhold til

midler. Her er det vigtigt at tilskuddet gives præcis til de steder, hvor naturen befinder sig, for at få en god effekt. Samtidig er der behov for initiativer, hvor der stiles mod udvikling af specialprodukter og dermed en værditilvækst, således at man kan udnytte arealerne i en mere selvstændig økonomi.

Hvordan får man en økonomisk drift af halvkulturrealer?

Det at sikre den græsningsafhængige natur kan give nye muligheder for at markedsføre nogle danske landbrugsprodukter, som noget specielt for danske forbrugere. I stedet for masseproducerede fødevarer kan der forhåbentlig blive et marked for lokale produkter med særlige kvaliteter, f.eks. naturplejekød, specielle oste fra køer, får og geder, is, røget lammekølle, rådyrkød, pølser, m.v. Selv om vi som danskere er kendte for at gå mere op i fødevarens pris frem for kvalitet, så er der efterhånden mere efterspørgsel på specialprodukter.

Kvalitetsprodukter fra græsningsarealer

Flere undersøgelser viser, at der kan være en bedre fedtsyre-sammensætning i kød fra dyr på græs frem for dyr opfodret indendørs. Desuden arbejdes der med forskellige metoder til

at dokumentere hvilken diæt dyret har haft under sin opvækst. Der er oven i købet udarbejdet metoder til at vurdere den geografisk oprindelse af produkter fra græssende dyr – f.eks. i franske produkter. I et vist omfang er der således mulighed for at dokumentere den fodringsmæssige baggrund for et givet dyr.

Samtidig kan den naturplejende effekt af et græssende dyrehold dokumenteres. For specialprodukter vil det være et godt salgargument at kunne dokumentere dyrenes effekt på naturen. Plejes græsningsarealerne tilstrækkeligt til at de ønskede arter bevares? Det er bedre at tjekke op på en natur-effekt end at tjekke, hvor mange dyr der har været på græs på et givet areal eller om der er slået hø indenfor et ganske bestemt tidsinterval. De halvkulturrealer vi vil beskytte er meget forskellige, og derfor vil en direkte måling af natureffekt være hensigtsmæssig både for naturen og som en kvalitet ved de produkter, der skal sælges fra arealerne. Der skal ikke nødvendigvis udføres en registrering af samtlige plante- og dyrearter på græsningsarealerne, men en registrering af udvalgte, karakteristiske arter.

Alt i alt er der behov for at ud-

vikle et hensigtsmæssigt forhold mellem naturpleje og en aktiv anvendelse af de naturprægede landbrugsarealer. Vi har brug for levende og nutidige aktiviteter – ikke museumslandbrug – men gerne med præg af vores kulturhistoriske baggrund.

Græsningssselskaber – markvandring på engene ved Fussingø

Oprettelse af græsningssselskaber, hvor man stiler mod en mere rationel udnyttelse af

græsningsarealerne er et skridt i den rigtige retning. Direktoratet for fødevarerhverv har givet tilskud til pilot- og demonstrationsprojekter om græsningssselskaber, hvor der har været lejlighed til at afprøve forskellige koncepter. I projekterne er der lejlighed til at se på naturplejende aktiviteter og produktion under forskellige forhold.

På engene ved Fussingø er der således arbejdet med genetablering af natur med kombinationer af forskellige græsningsdyr og kombinationer af våde og tørre arealer. Der er arealer, hvor man kan se effekten af græsning, slæt og ubenyttede arealer fra og med 1997. Der er forskellige kombinationer af slæt og afgræsning hvilket har haft en effekt på produktionsniveau og plantebestand. Der er forskellige typer af enge, som kræver forskellige strategier. Arealerne er således præget af, om der er trykvand eller stillestående vand, og jordens næringsstofstatus er af stor betydning for arealernes naturindhold.

Tag en tur omkring Fussingø og få en snak om de græssende dyr og naturpleje torsdag den 15. september kl. 14. Mødested: Parkeringspladsen på nordsiden af Fussing Sø ved Grovebakkevej – der hvor badbroen ligger.

